

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quem ordinem seruauerit Ioannes in enumerandis duodecim tribubus.
Sectio VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Esaï. 53. 8.

In semine tuo, qui est Christus. Eadem fidelium in gentibus multiplicatio præntia-
ta est Esaïæ quinquagesimo tertio, cum dicitur, *Generationem eius qui enarrabit*: id
est, quis poterit recensere multitudinem filiorum Messiaë, qui ab eo per fidem
generandi sunt; id enim significat verbum Hebraicum *דור*, *Dor*, pro quo vulgatus
transulit *Generationem*. Quamquam multi Patres velint esse sermonem de æterna
Christi generatione: imò & de temporali, quæ omnino comprehendendi non possit.
Huc etiam pertinet illud Canticorum 6. *Sexaginta sunt reginae, & octoginta concubi-*
nae, & adolescentularum non est numerus. Et illud Canticorum 7. *Oculi tui sicut piscina in*
Hesebon, quæ sunt in porta filiaë multitudinis: vbi Beda vult Ecclesiam ex gentibus ap-
pellari filiam multitudinis propter innumerabilem multitudinem eorum, qui
ex gentibus Christi fidem receperunt.

Cant. 6. 7.

Cant. 7. 11.

Beda.

Quem ordinem seruauerit Ioannes in enumerandis duodecim
tribubus.

SECTIO VIII.

I.
Quid sit tri-
bus.

Tribus tre-
decim suere.

Gen. 48. 5.

Antichristus
ex trib. Da.

Scriptura
nunquam
tredecim, sed

12. tantum
tribus appel-
lat.

Num. 18.

Deut. 18.

Iosue 13.

Deut. 27.

Exodi 28.

VT hoc melius intelligatur, paulò alius repetendum est principium. Scien-
dum igitur tribum nihil esse aliud, quam multorum ab vno stipite descen-
dentium generationem, in qua sunt multæ familiæ in domos varias distributæ.
Est autem duodecennarius tribuum numerus in sacris literis celeberrimus, nimi-
rum propter duodecim filios Iacob singularum tribuum principes: pro huius ta-
men rei intelligentia est primò aduertendum tribus tredecim fuisse. Etenim tri-
bus Ioseph fuit diuisa in duas tribus, adoptauit enim Iacob Manasse, & Ephra-
im filios Ioseph, voluitque, vt duas sortes reciperent, & duas tribus appellarent,
quemadmodum habes Genesis 48. *Duo, inquit, filij tui, (id est Manasses, & Ephra-
im) qui nati sunt tibi in terra Ægypti, antequam huc venirem ad te, sicut Ruben, & Simeon
reputabuntur mihi) id est, duas partes hæreditatis recipient, sicut quilibet alij duo
filij mei.) Reliquos autem, quos genueris post eos, tui erunt, & nomine fratrum suorum voca-
buntur in possessionibus suis:* diuiso ergo Ioseph tredecim tribus effectæ sunt. In hoc
ipso capite cum tribus Dan non ponatur propter Antichristum, qui inde descē-
dit, duodecim tamen numerantur: nam pro Ephraim, qui omittitur, quia ex eo
traxit originem Hieroboam, ponitur Ioseph. Secundò sciendum est scripturam
nunquã tredecim tribus, sed duodecim tantum appellare, cuius rei ea fuit ratio,
quia cū agitur de possessionibus, tunc tribus Leui nõ cõputatur, sed Ioseph diui-
ditur in duas, quoniã Leuitis præcepit Dominus, ne acciperet hæreditatem inter
Hebræos in terra eorũ, quia ipse nimirũ erat fors, & hæreditas eorũ. Numerorũ
18. & Deuteronom. 18. atque ad eodẽ cedebat eis in sorte, quæ ad Deũ iure pertinebat.
Iosue 13. quæ iurãtã Sacerdotum, quàm Leuitarũ, & Sacerdotis magni ponuntur.
Numerorum 18. Cũ verò agitur de re spirituali, tunc cõputatur quidẽ tribus
Leuitica, sed Manasses, & Ephraim non pro duabus tribubus numerantur, sed nu-
meratur tantum tribus Ioseph pro vna, vt patet in benedictione, & maledictione
in confirmatione legis, quæ ponuntur Deuteronom. 27. vbi sex tribus sedebant
ad maledicendum transgressoribus legis in monte Hebal, & sex aliæ ad benedi-
cendum obseruatoribus in monte Garizim, & tribus Leui est ibi vna de benedi-
centibus. Sic etiam præcepit Deus poni in duobus lapillis Onychinis superhu-
meralis, siue Ephod duodecim nomina duodecim tribuũ, & in rationali in 12. la-
pidibus eadem nomina duodecim tribuum. Exodi 28. E quibus duodecim no-
minibus

minibus vnum erat nomen tribus Leuiticæ, quia præceptum fuit, vt ponerentur nomina duodecim filiorum Israël iuxta ordinem natiuitatis suæ: quo fit, vt iisdem locis tribus Ioseph pro vna tantum tribu censeretur. Ratio verò eius rei ea erat, quoniam spiritualia communia erant tribui Leuiticæ cum alijs, atque ad eum de ijs agebatur, inter eas numerabantur: & temporalia emolumenta non erant illi cum alijs communia. Aliter rem hanc explicat Abulensis quæstione octaua in vigesimum quartum caput Exodi, Manassè, & Ephraim nunquam fuisse diuersas tribus nisi in principio secundi anni exitus Hebræorum de Ægypto, quo tempore inquit, Leuitica tribus assumpta à Domino ad ministerium tabernaculi delijct esse tribus, Numerorum tertio, & pro sorte, quam receptura erat in terra Chanaan, assignati sunt ei redditus primitiarum, & decimarum. Numer. 18. & 35. Ex quo concludit Abulensis tribus semper fuisse 12. qui nimirum cum Leui fuit tribus, non erant Ephraim, & Manassè duæ tribus: cum verò Leui separatus fuit à reliquo populo, tunc ceperunt esse duæ tribus. Caterum non video, vnde Abulensis eliciat tribum Leui delijct esse tribum, cum perpetuo inter tribus connumeretur, etiam postquam à Domino ad templi cultum, & ministerium delecta fuisset.

Abulensis.

Nom. 3. 18. & 35.

Quod verò attinet ad seriem tribuum, ea est præcipua, quam Iacob mortuus in filiorum benedictione quasi instituit Genes. 49. Iuxta quam prima est Ruben, secunda Simeon, tertia Leui, quarta Iudas, quinta Zabulon, sexta Issachar, septima Dan, octaua Gad, nona Aser, decima Nephtalim, vndecima Ioseph, duodecima Benjamin: vbi vides Iacob non instituisse ordinem tribuum iuxta ordinem natiuitatis filiorum. Secundò possunt etiam ordinari secundum natiuitatis ordinem: tunc verò prima tribus erit Ruben, secunda Simeon, tertia Leui, quarta Iudas, quinta Dan, sexta Nephtalim, septima Gad, octaua Aser, nona Issachar, decima Zabulon, vndecima Ioseph, duodecima Benjamin. Atque iuxta hunc ordinem descripti sunt filij Iacob in duodecim Lapidibus rationalis, & in duobus Onychinis, qui erant in superhumerali. Exodi vigesimo octauo.

II.

Prima Tribuum series ordine benedictionis.

Genes. 49. Secunda ordine natiuitatis.

Exod. 28.

Tertiò possunt ordinari secundum ordinem excellentiæ. Tunc verò primum locum obtinet Iudas, cui à patre datum est ius regnandi, quod Ruben primogenitus amiserat, quia thorum patris violasset: secundum Ioseph, ad quem reliquum primogenituræ ius delatum est: præteriti autem sunt Simeon, & Leui, qui proximè post Ruben sequebantur, propter eadem Sichimitarum, quam iniquo animo accepit Iacob. Tertium igitur locum obtinet Ruben, & deinceps ceteri. Verum hæc series nusquam in sacris literis reperitur, quamuis illis sit consentanea. Quartò possunt ordinari tribus secundum ordinem vexillorum, qui in castris Hebræorum seruabatur, dum per desertum graderentur. Erant autem castra in quadro posita, in quatuor vexilla distributa: & sub quolibet vexillo tres tribus quasi militabant eo ordine, qui refertur Numer. 2. & 10. iuxta quem non numerantur tribus iuxta ordinem natiuitatis, neque excellentiæ. Igitur sub vexillo Iudæ, cuius insigne erat ad Orientem Leo, erant tribus Iudæ, & duæ aliæ tribus Issachar, & Zabulon: sub vexillo Ruben ad partem Meridionalem, cuius insigne erat homo, tribus Ruben, Simeon, & Gad: sub vexillo Ephraim ad Occidentem, cuius insigne erat Bos, tribus Ephraim, Manassè, & Benjamin: denique sub vexillo Dan ad Aquilonem, cuius insigne erat serpens, tribus Dan, Aser, & Nephtalim: atque hic ordo seruatus fuit in oblatiqne principum Numer. 7.

III.

Tertia ordine excellentiæ.

Quarta ordine vexillorum.

Numer. 2. & 10.

Num. 7.

III.

Quinta ordine sortitionis: partitione terra.

Quinta tribuum series desumitur ex partitione terræ, & iactu fortium. Etenim cum Ruben, Gad, & dimidia tribus Manassè optassent terram illam duorum Regum, quæ erat ante transitum Iordanis, factum est, vt alius ordo in fortibus distri-

buendis imitetur, quem ita tradunt sacra litera Ruben, Gad, & dimidia tribus Manassæ manserunt citrà Iordanem: vltra Iordanem primam sortem obtinuit Iudas ad Sultrum, cui ad Aquilonem iunctus fuit Ephraim, & post eum reliqua dimidia tribus Manassæ ad mare: secundam Simeon in Iudæ finibus: tertiam Zabulos, quartam Issachar, quintam Aser, sextam Nephtalim, septimam Dan. Postremò possunt ordinari non iuxta ordinem sortium, sed iuxta situm ipsum terrarum, quas per sortes obtinuerunt, & quem situs ipse peragrantibus offerebat initio à meridie factò: quomodo primus Ruben vltra Iordanem agros suos obtinuit in regno Seon Regis Amorrhæorum, & Gad, & dimidia tribus Manassæ in regno Og Regis Balan: deinde traiecto flumine occurrit Iudas primus, secundus Simeon, tertius Dan, quartus Beniamin, quintus Ephraim, sexto loco altera dimidia tribus Manassæ, septimus Issachar, octauus Zabulon, nonus Nephtalim, decimus Aser in ea parte agri, quam Dan filij ad Libanum sibi bello cepere.

V. His igitur ita expositis illud in primis aduerte circa ordinem, quem Ioannes obseruauit in nominandis hoc loco duodecim tribubus Israel, eum prætermisisse tribum Dan propter Antichristum, qui ex ea trahet originem, atque oded eius tribus tanquã reprobæ, cuius ferè omnes adulti perierint, nõ habuisse rationem: nec etiam commemorasse tribum Ephraim, cuius rei causam illa plerique afferunt, quòd ex ea tribu fuerit Hieroboam, qui primis in decem tribus idololatram inuexit 3. Reg. 12. vtrum pro Ephraim positum esse Ioseph eius patrem. Deinde obseruandũ est Ioannem in numerãdis tribubus nullum ex prædictis ordinibus siue terrenæ natiuitatis, siue temporalis excellentiæ, siue benedictionis datæ à Iacob, siue dispositionis Castrorum, siue partitionis terræ iuxta iactũ sortium, siue denique habitationis iuxta sitũ terrarum obseruasse, quia in conferendis spiritualibus donis nulla habetur eiusmodi rerum quãtumuis excellentium ratio: seruasse tamẽ ordinem cuiusdã alterius spiritualis profapia, quã ferè omnes interpretes hoc loco diligenter inuestigarunt, & accuratè tradiderunt, veluti Beda, Rupert. Richardus de S. Victore, Primasius, Haymo, Pannonius, Ambrosius Ansbertus, & alij.

Tribus Dan,
& Ephraim
à Ioanne cur
omissa.
3 Reg. 12.
Beda.
Rupert.
Rich. Vict.
Primas.
Haymo.
Pannon.
Ansbert.

VI. Igitur primo loco ponitur Iudas, qui sonat confessionem, & laudem, quia ad fabricam perfectionis erigendam prius iacienda sunt fundamenta confessionis, per quam à peccatis receditur, & Deus ipse agnoscendus, confitendus, laudandusque est: aut certè significatur in Iuda confessio fidei, & laudatio operum Dei: quia ergo Ecclesiæ fundatio à fidei confessione incipit, meritò primum locum obtinet Iudas. Secundum locum obtinet Ruben, qui interpretatur filius visionis, & iuxta Richardum exprimit eos, qui boni operis fructum genuerunt, & per eum ad Filij æterni Patris contemplationem peruenerunt: quod magis adhuc exponens Pannonius docet filios visionis esse ipsa virtutis opera, & actus bonos, qui Dei contemplationem cõsequuntur, commemorarique post Iudam, quia is, qui fidem habet, vt beatus sit, debet operum bonorum filios generare. Post Ruben sequitur Gad, qui interpretatur accinctus, quoniam rectè operantes accincti esse debent, & expediti ad bellum propter tentationes, quæ statim insurgunt, iuxta illud Psalmi 17. *Præcinxisti me virtute ad bellum.* Et Luca 12. *Sint lumbi vestri præcincti, vnde Tobia duodecimo dicitur: Qui acceptus eras Domino, necesse fuit, vt tentatio probaret te.* Et quoniam superata tentatio victorem coronat, rectè post Gad nominatur Aser, qui beatus interpretatur iuxta illud Iacob 1. 12. *Beatus vir, qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ.* Sequitur deinde Nephtalim, id est, latitudo ad significandam eam cordis latitudinem, & singularem in Deo fiduciam, quã quis post superatam tentationem

Cõfessio per
fectious fun
damentum.
A fide incipit
Ecclesia.
Richardus.
Pannon.
Opera virtu
tis sunt filij
visionis.
Psal. 17. 40.
Luc. 12. 35.
Tob. 12. 13.
Rectè operan
tes tentari
necesse est.
Tentatio su
perata coro
nat.
Iacob. 1. 12.
Fiducia vin
centis crescit.

rationem ex diuino præsidio acquirit: quemadmodum constetur Regius vates
 Psal. 4. *In tribulatione dilatasti mihi.* Quoniam verò qui ex tentatione victor euasit
 propter Diuinam, quam sentit, dulcedinem terrena iam omnia obliuiscitur: imò
 mirum in modum animatus præterita iam bella oblitus alia multò difficiliora re-
 quirat, rectè succedit Manasses, qui obliuionem sonat: sic enim faciebat. A postu-
 lus, cum prioribus tentationibus superatis dicebat ad Philippenfes 3. *Quæ retro*
sunt, obliuiscens ad ea, quæ ante sunt, extendens me ipsum. Sequitur Simeò, id est, auditio,
 eo quòd is, qui iam omnia alia obliuiscitur, aptus est ad percipienda diuina: cui
 succedit Leui, qui interpretatur mutuatus: quoniam is, cum totus in Deum aspi-
 ret, peregrinum se in mundo, & quasi mutuatum existimat: quem iure optimo
 consequitur Isachar, qui mercedem significat, quæ ejusmodi viro maxima debe-
 tur: ad quem Hieremias Propheta ita loquitur cap. trigesimo primo. *Quiescat vox*
tua à ploratu, & oculi tui à lacrymis, quia est merces operi tuo, ait Dominus. Huic verò succe-
 dit Zabolon, id est, habitatio, quia Deus in sanctis habitare dicitur iuxta illud Le-
 uitici 26. *Inhabitabo in illis:* & citatur à Paulo secundè ad Corinth. 6. Et quoniam
 in sanctis quotidie magis, ac magis crescunt dona gratiarum, sequitur Ioseph, qui
 interpretatur additio, seu incrementum. Denique quia ad dextram Dei tandem
 in gloria collocantur, vltimum obtinet locum Beniamin, qui filius dextræ inter-
 pretatur.

Libet quoque apponere expositionem D. Ambrosij, qui huius quoque ordi-
 nis, quem in numerandis tribubus Ioannes seruauit, aptissimam affert connexio-
 nem in commentariis suis super Apocalypsim quæ inter eius opera circumferun-
 tur, eaque dicitur reperisse in antiquis Bibliothecis Cuthbertus Tostallus Du-
 nelmenfis Episcopus. itaigitur ait Ambrosius. *Iudas prior ponitur, Beniamin vltimus:*
quòd si interpretationes nominum inspicere voluerimus, Iudam inferiorem in penitentia, Benia-
min verò superiorem reperimus in patria: nam qui ad Deum conscendere desiderat, à minori-
bus incipit, vt gradatim crescendo ad maiora perueniat, sicut dicit Psalmista Psalm. 83:
Ibunt sancti de virtute in virtutem. Et quia sancti ad Deum per iter virtutum conscendant,
subiungit. Videbitur Deus Deorum in Sion. Iudas confessio interpretatur, Iudas ergo prior pon-
itur, quia quicumque post peccata ad Deum conuerti desiderat, necesse est, vt primo confiteatur
peccata sua, sicut dicit Iacobus Apostolus c. 5. Confitemini alterutrum peccata vestra, vi-
delicet vt per confessionem peccatorum, & penitentiam Deum sibi placabilem faciat, quem of-
fenderit. Et quia qui salubriter penitet, & desinet mala, quæ fecit, gaudium in celo facit, oculos
misericiæ Dei ad se conuertit, sicut dicit Dominus, Conuertimini ad me, & conuertar ad vos.
Ruben secundus ponitur, qui visionis filius interpretatur, quia per penitentiam visionis factus est
filius, qui erat antea filius perditionis. Post Ruben Gad sequitur, qui accinctus interpre- atur, quia
necessè est, vt qui penitet se mala gessisse, & petit ne in eade relabatur, cõtra omnia vitia armetur,
voluptatès quæ carnales à se præcidat, quia non potest fieri, vt à peccatis abstineat, qui in volupta-
tibus carnalibus requiescit. Et quia qui contra vitia pugnat viriliter, ià beatus esse incipit. Aser
in ordine ponitur, qui beasitudo interpretatur. Sequitur Nephtalim, qui dilatio meæ interpre-
tatur, omnis enim, qui se Deum offendiße, & vult vt ei misericordia Diuina succurrat, debet
& ipse misereri quibuscunque potest, & quemodò potest, sicut dicit Dominus Matthæi 5. Beati
miseriores, quonia ipsi misericordiam consequentur: illius quippe mens circũquaque dilatatur,
qui per dilectionem, quam proximis exhibere debet, omnibus, quibuscunque potest, miseretur. Post
Nephtalim ponitur Manasses, qui oblitus interpretatur, quia expedit, vt qui peccata sua de-
stet, quæ elemosinas pauperibus largitur, vt peccata eius dimittantur, eadem peccata ita deferat,
quatenus ea penitus oblitus esse videatur, & idem Simeon sequitur, qui ex auditio interpretatur:
illo etenim pro malis, quæ fecit, deprecans, vt sibi à Deo dimittantur, ex auditur qui omnia

Psal. 4. 1.
Tentationis
victor terre-
na obliuisci-
tur.
Philip 3 13.
Oblitus ter-
rena percipit
caelestia.

Peregrinus
in mundo,
regnabit in
caelo.

Leui 26. 11.
2. Cor. 6. 16.

VII.

Connexio
tribuum ex
Di. Ambrosij.

Psal. 83. 18.

Iacob 5. 16.

Zoch. 2. 3.

Matth. 5. 7.

vitiis extoro deserit. Deinde Leui sequitur, qui additus, siue assumptus interpretatur, quia qui de peccatis, quae fecit, iam penitentiam exercuit, qui contra vitia pugnavit, ea quae deiecit, qui erga inligentes misericors exiit, de venia iam securus timorem ignis aeterni de mente abiecit, atque in amorem Dei, ac caelestis patriae totus assumitur, usque additur, qui filij Dei nuncupantur,

Genes 30. 18.

Et sunt. Sequitur Issachar, qui merces interpretatur: sed interpretationem huius nominis clarius videbimus, si ea, quae mater Lia eo nascente dixit, ponamus: ait enim, Genes. 30. *Reddidit Deus mercedem mihi, quia dedi ancillam meam viro meo, & idcirco appellavit nomen eius Issachar, id est, merces: caro nostra ancilla nostra debet esse, vir noster Deus noster est: ancillam vero nostram viro nostro damus, si carnem nostram Dei seruitio mancipamus: si eam vigilare, ieiunare, & abstinere compellimus, atque voluptates eius edomamus: Issachar igitur Lia in mercedem datus est a Deo, quia is, qui carnes domant, qui vitia extinguunt, ea merces datur a Deo, ut virtutibus dicentur: & ideo post Issachar Zabulon ponitur, qui habitaculum fortitudinis interpretatur: quis est fortis nisi Deus: de quo Psalmista dicit, Psalm. 23. Dominus fortis, & potens, Dominus potens in praelio: & quid habitaculum fortitudinis, nisi habitatio Dei? in illo enim habitat Deus, in quo fides, patientia, castitas, humilitas, charitas, ceteraeque virtutes commemorantur.*

Psal. 23. 8.

Et quia per operationem virtutum augentur praemia meritorum, Ioseph subsequitur, qui augmentum interpretatur. Benjamin ultimus, imò & superior ponitur, qui filius dexteræ interpretatur: dexteræ namque Patris filius Dei dicitur, & Evangelium loquitur, quia sancti ad dexteram Dei ponentur. Electi itaque Dei filij dexteræ Dei efficiuntur, cum ab hac vita subtrahuntur in caelestibus sedibus collocantur, ubi nihil est sinistrum, sed totum dextrum. Haec enim Ambrosius.

VIII.

Ecclesia in
12 tribubus
significata.

Possumus hæc etiam ad Ecclesiam referre. Ipsa enim in Iuda est in fidei confessione fortissima: in Ruben bonis operibus fecunda: in Gad tentationibus, & persecutionibus probata: in Nephtalim charitate dilatata: in Manasse ea, quae ante sunt, obliuiscens: in Simeone Diuinis auditionibus, & reuelationibus illustrata: in Leui caelibatu continentium illustris: in Issachar futurae mercedis expectatione suspensa: in Zabulon Dei ipsius habitaculum: in Ioseph mirabiliter propagata: denique in Benjamin ad dextram sponsum collocata.

Præcedens visio de beatis exponitur, & de statu beatorum nonnulla dicuntur.

SECTIO IX.

I. **Q**uanquam, uti diximus, quæ hoc capite à Ioanne traduntur, ad fideles, qui tum ex Iudæis, tum ex gentibus fidem Christi receperunt, ad literam referenda sunt; quia tamen communiter de Sanctis iam Deo frequentibus explicantur, & ab ipsa Ecclesia in festo omnium Sanctorum sanctis iam in caelo Deum videntibus accommodantur, ea quæ expositio minime nobis aduersatur: siquidem iidem sunt qui modò fidem Christi recipiunt, & postea in caelo beantur, non erit abs re præcedentem visionem de beatorum statu interpretari, & iuxta ea, quæ vidit Ioannes, nonnullas eorundem condiciones percurrere, quo eorum mira felicitas illustrior appareat.

II.
Beatorum
multitudo,
& varietas.

Primum igitur consideranda est beatorum multitudo, simul & varietas: etenim multitudo illis verbis exprimitur: *Vidi urbem magnam, quam dinumerare nemo poterat.* Varietas autem indicatur, cum subiungitur: *Ex omnibus gentibus, & populis, & tribubus, & linguis:* quod quidem ad caelestis illius patriæ gloriam, & præstantiam maximè pertinet: quamuis enim singuli per se sancti pulcherrimi sint, & admirandi; ipsa tamen omnium multitudo, & varietas multo maiorem pulchritudinem, & excellentiam continet: similem enim ob causam cum Deus in ipsis mundi